

In de maand september wordt één van de vrijwilligers in de H. Jozef parochie tachtig jaar. Er zijn vrijwilligers die ermee stoppen als ze tegen de zestig lopen, en er zijn er die doorgaan tot ze er bij neervallen, desnoods tot ze honderd jaar zijn.

Onze vrijwilliger vandaag op de koffie besloot een jaar of vijf geleden om er mee te stoppen, maar nadat er het een en ander veranderd was, en er goed op hem was ingepraat, ging hij toch maar door, en hoe ! Bij gelegenheid van zijn afscheid toen is er al eens over hem geschreven in het toenmalige wijkblad. Paul voelde zich, uit respect voor de leeftijd én voor de persoon, geroepen om hem nogmaals op de koffie uit te nodigen. En samen hebben we veel herinneringen opgehaald over het leven zoals zich dat ‘vroeger’ op het platteland afspeelde.

We hebben het over **Martien Bulkens**, de grote ‘versierder’ in onze kerk. Martien is op 15 september 80 jaar geleden geboren in Gassel, vlakbij de kerk, als eerste van een tweeling, en als oudste van een gezin met 16 gezonde kinderen. Ieder jaar een kind was gebruikelijk en er was een gezegde: ‘De boom draagt vrucht zolang die bloeit’. Dan kon je wel aan de zestien komen. In totaal werden het 9 meisjes en 7 jongens. Ga d’r maar aan staan!

Toen er op de verjaardag van de tweeling op dezelfde dag een zusje werd geboren zei moeder: “Dat is jullie cadeautje !” Drie kinderen op dezelfde dag jarig.

Ondanks zijn trots op het grote gezin lijkt Martien zich, nu in 2005, zo’n beetje te verontschuldigen als hij zegt: “daar kon ik niks aan doen, dat deed ons Pa !”

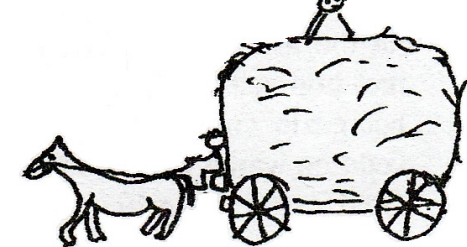
Moeder Bulkens heeft er niet onder geleden. Ze is heel gezond heel oud geworden !

Vader Bulkens had een bakkerij, maar twee bakkerijen op het kleine dorp Gassel was een beetje veel van het goede. Daarom ging hij uiteindelijk als corveeër werken bij defensie op de kazerne in Grave. Toen hij tamelijk jong (55) stierf had hij net een vaste aanstelling en was er aan die baan gelukkig nog een pensioen verbonden. Moeder bleef achter met 16 kinderen waarvan er toen nog maar een paar wat geld verdienden.

De leerplicht was indertijd tot 14 jaar en daarna gingen de meeste kinderen uit die grote gezinnen uit werken, om met hun schamele loon de lasten voor het gezin enigszins te verlichten. Bovendien waren ze dan uit de kost. Op 15 september 1939 verliet Martien de lagere school en op 1 mei 1940 ging hij in betrekking als boerenknechtje bij de 'grote boer' Piet Toonen op de Ewinkel in Cuijk.

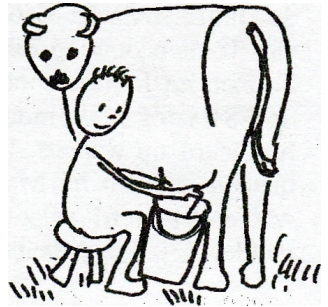
Al die betrekkingen begonnen op 1 mei, zowel van de meiden als van de knechten. Vanaf dat moment was het immers pas druk op de grotere boerderijen, met het bouwland en met de hooioogst. Toonen was zo'n grote boer, met 8 melkkoeien, 10 vaarzen of malen, 3 zeugen en 1 werkpaard. Er moest twee keer per dag gemolken worden, om 5 uur 's ochtends en om 5 uur 's avonds. Met de hand, zomaar bij de koeien die los in het weiland stonden. Een nieuwmelkse koe, eentje die pas gekalfd had, werd 3 maal daags gemolken. Anders sleepten bij die ouderwetse koeien de volle uiers bijna over de grond.

Martien verdiende in het begin 80 gulden per jaar, die hij volledig afdroeg aan zijn moeder. De kost had hij voor het eten en hij sliep onder de pannen op de zolder. 's Zondags mocht hij op zijn oude fiets op en neer naar Gassel, van ná het eten om twaalf uur tot 5 uur 's middags als er weer gemolken moest worden. Vaak moest hij dan thuis ook nog naar het



lof dat om 3 uur gehouden werd in de parochiekerk van Gassel. 's Zomers werd er doorgewerkt op de boerderij tot dat het donker was en in de winter hield men op na het melken en het voeren.

De avonden waren dan lang en die werden opgevuld met veel bidden. Iedere avond de rozenkrans met een lange staart van toegiften en dan nog een litanie, van Maria of die van Allerheiligen, wat een 'verrekte lange' was. En dat allemaal op de knieën ! Verder werd er wat gekaart en men ging vroeg op stok want de bons tegen de zolder met een bezemsteel klonk alweer vroeg.



Toen 10 dagen na de aanvang van zijn betrekking de oorlog uitbrak trokken de Duitse soldaten door de weilanden van Toonen richting Beers. De familie Toonen en hun personeel werd door de SS'ers tegen de muur gezet en gefouilleerd op wapens. De angst zat er meteen goed in bij Martien. Toen hij wat ouder werd en zich zou moeten melden bij de 'Arbeitseinsatz' moest hij onderduiken in de eigen boerderij van Toonen, samen met zoon Jan die enkele jaren ouder was. Boven een oude bedstee werd een soort schuilkast gebouwd door timmerman de Kok. Er werd regelmatig geoefend hoe de twee jonge mannen daar snel in weggestopt konden worden.

Gedurende de 5-jarige bezetting werd veel melk tot boter gekarnd en die boter diende gedeeltelijk weer als ruilmiddel voor kleren en andere levensbehoeften. Met een pond boter kon je al wonderen doen. Bovendien werden er jaarlijks nog een paar varkens geslacht en een gemeste vaars. Iedere dag werd er tweemaal karnemelkspap gegeten. Karnemelk was er genoeg. Hongerlijden kenden ze dus niet, maar de variatie in het menu was minimaal.

Omdat hij dan meer kon verdienen ging Martien in 1946 als losse landarbeider naar de grote boerderij van Toon Bens in Beers. Om 7 uur beginnen en 's avonds om 8 uur naar huis. De kost was voor rekening van de boer. Als het kermis was werd er niet gewerkt en dus ook niet betaald want: niet werken, géén geld, was toen heel gebruikelijk. Lang is hij er dan ook niet geweest.

Bij van Hout in Mill maakte men bouwplaten voor de wederopbouw en daar werd nogal wat beter betaald. Het was wel ongezond werk met al die stuwende cement die ingeademd werd. Hij was nu ook weer bij zijn moeder in de kost. Martien heeft in Mill gewerkt tot 1949.

Bij Nutricia, vroeger de Lacto geheten, werkte men toen al in drie ploegendienst en dat betaalde nog beter. Vanaf 1949 heeft hij daar met plezier gewerkt tot 1964. Dag en nacht met de fiets op en neer, eerst vanaf thuis in Gassel en na zijn trouwen in 1955 vanuit Grave.

Hij had namelijk een leuk meisje ontmoet tijdens het dansen in de Nachtegaal in Velp en omdat hij al tegen de 30 liep werd er niet te lang gewacht met trouwen. Vanaf enige tijd vóór z'n trouwdag mocht hij het zelfverdiende geld houden en hoefde hij dat niet meer af te dragen aan zijn moeder. Wat kleren en spullen voor zijn uitzet moest hij echter zelf

betalen. Met zijn Nellie Toonen uit Grave trok hij in bij haar vader, die weduwnaar was. Daar is hun oudste zoon Marcel geboren.

Twee jaar hebben ze daar met genoeg gewoond maar Martien was de hemel dankbaar dat hij na lang wachten één van de net nieuw gebouwde eerste huizen in Cuijk Noord kon betrekken: Galberg no 29, nu al jarenlang veranderd in Regiment Stoottroepenstraat 10. Er stonden nog maar 10 huizen, die deels waren toegewezen aan personeelsleden van Nutricia. Om een cent erbij te verdienen hield de jonge huisvader - er werden nog een zoon en een dochter geboren - in zijn vrije tijd de tuin bij van de Dominicus Savio school. Het hoofd van de plantsoendienst in Cuijk, Martien Ooms, kreeg in de gaten dat hij dat erg zorgvuldig en goed deed. Tengevolge van de uitbreiding van Cuijk kwam er meer openbaar groen en dus konden ze bij die plantsoendienst best een goede werker erbij gebruiken. "Ja", zei onze Martien, "maar dan ga ik er nogal wat op achteruit" waarop Ooms zei er wel voor te zullen zorgen dat hij een paar particuliere tuinen erbij kon onderhouden. En natuurlijk gaf de status van gemeenteambtenaar ook aanzien !

Na gesprekken met Leo de Moor en Harry Jacobs van de gemeente kwam hij in 1964 eerst in tijdelijke dienst en pas in 1967 kreeg hij z'n vaste aanstelling. Zo ging dat in die dagen.

Tijdens zijn loopbaan heeft Martien verschillende cursussen gevolgd, waaronder de opleiding bloemsierkunst. Als er vanwege de gemeente ergens versierd moest worden dan deed hij dat.

De pastoor van de parochie H. Jozef ontdekte die kwaliteiten ook bij zijn parochiaan en toen was het gauw bekeken.

Al meer dan 25 jaar verzorgt Martien alle bloemen en planten in de kerk. Hij weet met een klein budget altijd de boel zodanig op te fleuren alsof de pastorie over een eigen kwekerij beschikt. Prachtig werk levert hij ons ! Bij bloemenwinkel Wilhelmentje mag hij trouwens iedere week een gratis boeket ophalen. Dat mag ook wel eens gezegd worden !

Vele pogingen zijn gedaan, door pastoor en parochiebestuur, om hem wat hulp te bieden, via andere vrijwilligers. Maar dat is meestal op niets uitgelopen. Tegenwoordig doet Frans Mooren de grote plantenbakken en die samenwerking verloopt goed. Maar Martien blijft 'de baas'.

Zijn vrouw Nelly Toonen is in 1986 veel te jong gestorven. Gelukkig wonen hun kinderen allemaal in de buurt. Nog gelukkiger is het dat de nog redelijk jonge weduwnaar weer een nieuwe levenspartner gevonden heeft

in Nelly van Schaijk. Beiderzijds hebben ze elkaars steun soms hard nodig en het geeft een veilig gevoel dat die er dan ook is.

Wat heeft Martien nog meer met de kerk dan alleen het versieren ?

Hij is een trouw katholiek alhoewel hij vindt dat hij vroeger zoveel, gebeden heeft (op de knieën) dat hij nu af en toe best wat mag freewheelen'. Dat is hem ook van harte gegund.

De toekomst van de kerk ziet hij redelijk positief. Het elan van de enkeling zal op den duur zeker weer overslaan op de jongeren. Die zullen niet direct gesticht worden door al die 'saaigheid' die wij er inmiddels in geleegd hebben, maar die zullen wat meer 'gespetter' willen meemaken.

Maar ze hebben voor het merendeel wél de behoefte om een "Centrale Overheid" te aanvaarden en ze willen zich maar al te graag bekennen tot een Opperwezen dat ook hun leven bepaalt

Het stramien waarbinnen dat moet gebeuren is niet eenvoudig aan te geven. Dat hangt een beetje af van de mode van de dag. Dat zie je wel weer met die Wereld Jongeren Dagen.

Dat is een nuchter en reëel oordeel van Marten Bulkens, een man zoals die vroeger werden 'gemaakt'. Arbeidzaam, trouw, degelijk en sober. Maar met het hart op exact de juiste plaats.

Hij behoort tot de categorie mensen waarmee je 'alle oorlogen kunt winnen'.

Het was goed om samen in een lang gesprek te filosoferen. Klasse !

Deze pdf-versie is gemaakt door Peter Broekmans.